

Hulki
CEVİZOĞLU
Yönetiminde

Popüler Bilim

Ağustos 2005 YIL: 12 Sayı: 138 3,50 YTL/3.500.000 TL. www.populerbilim.com.tr

Bombalanan Kuyruklu Yıldız:

TEMPER-1

Sayfa: 32

DEĞERLİ TAŞLAR:
Renkli ve Işıltılı Bir Dünya

Sayfa: 12

ISSN 0130-197-85-8
9 780130 137853

KÜLTÜR SANAT

OBJEKTİFİYLE RESİM YAPAN SANATÇI:

SITKI FIRAT

**Hiçbir söz, gördüklerimizin
tümünü anlatmaya yetmez.
J. Berger**

Röportaj Başak Karsak
Popüler Bilim Dergisi

"Fotoğraf ışıktır. Işık bütün güzellikleri meydana çıkarır. Fakat yurdumun ışığı bir başkadır, her yerden farklı..." diyen, ünlü fotoğraf sanatçısı Sıtkı Fırat'ın fotoğraflarına baktığınızda adeta bir tablonun içinde kaybolduğunuzu hissediyorsunuz.

Türkiye'de renkli fotoğrafçılığa öncülük eden sanatçılardan Sıtkı Fırat ile Ankara'daki laboratuvarında fotoğraf ve sanat üzerine bir söyleşi yaptık.

• Sıtkı Fırat kimdir?

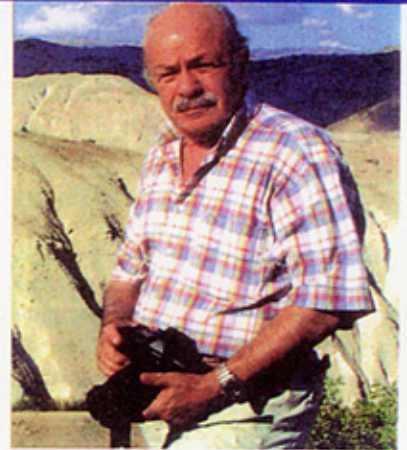
Fikret Otyam, "Sorsalar Kemaliyeli Sıtkı Fırat necidir? Sıtkı Fırat objektifiyle resim yapan has bir res-

samdır... derim" diyor.

• **Fotoğraflarınızı gördükten sonra, Fikret Otyam'a katılmak elde değil... Asıl mesleğinizin resim öğretmenliği olduğunu biliyoruz. Neden daha sonra fotoğrafçılık? Sizi fotoğraf çekmeye iten neydi?**

Resim öğretmeni olmak için girdiğim, o zamanki adı ile Gazi Eğitim Enstitüsü'ndeki (Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim Bölümü) fotoğraf dersleri ilgimi çekmişti.

Okul yıllarında edindiğim makine ile önceleri harçlığımı çıkarmaya çalıştım. Daha sonraları yaptığım eğitim gereği fotoğrafçılığın resimle olan yakın ilişkisini keşfederek sanatsal kareler çekmeye çalıştım. Bunda, fotoğraf hocam, Türkiye'de fotoğrafçılığın öncülerinden Şinasi Barutçu'nun da rolü olmuştur. 1964 yılına kadar resim ve fotoğraf çalışmalarımı

beraber yürüttüm. Daha sonraları gezmeyi sevmem ve o yıllarda Türkiye'nin fotoğrafa ihtiyacı olduğunu görmem beni fotoğrafa yöneltti.

• **Gezmeyi çok sevdiğinizi söylüyorsunuz. Gerek Türkiye'de gerekse yurt dışında gittiğiniz kentlerde bir sanatçı gözüyle en çok etkilendiğiniz yer neresi?**

Doğal güzellikleri bakımından beni en çok etkileyen Doğu Karadeniz Bölgesi olmuştur. Zira, ikinci sergimi de "Doğu Karadeniz'in Güzellikleri" adıyla açmıştım. Kemaliye'de (Eğin) gerek mimari dokusu gerek coğrafyası bakımından beni çok etkiler. Yurt dışında ise, Çin gelir. Quilin Bölgesi ile Zang Jia Je bölgeleri beni en çok etkileyen yerler oldu.

• **Anladığım kadarıyla resme olan ilginiz devam ediyor. Hala resim yapıyor musunuz?**

Evet, 1997 yılından beri fotoğraf

raftan vakit ayırabildiğim kadarıyla resim yapmaya çalışıyorum.

• **Peki, resim ve fotoğrafçılık arasındaki farkı Sıtkı Fırat gözüyle anlatır mısınız?**

Bence, resim, atölyede ya da açık alanda bir konuyu, fırça ve boya ile saatlerce hatta günlerce uğraşarak meydana getirmektir. Resimde, çerçeveyi (kompozisyonu) değiştirmek, istemediğiniz lekeleri atmak ya da ilaveler yapmak size bağlıdır.

Fotoğraf ise, genelde gezmeyi gerektiriyor. Ayrıca, fotoğraf doğrudan ışıkla ilgili olduğu için zamanlama da çok önemli oluyor. Kısacası, fotoğraf, ışığın meydana getirdiği renk ve leke düzenlerinin bir araya gelmesi ile oluşacağından, konuyu çerçevelemek sanatsal açıdan oldukça zor. Sanat fotoğraflarında, resimde geçerli olan plastik değerler fotoğrafta da aynen geçerli.

• **Her fotoğraf gerçekten fotoğraf mıdır? Sıtkı Fırat'a göre, fotoğrafı fotoğraf yapan nedir?**

Her fotoğrafın adı fotoğraftır, belgedir. Fakat kastettiğimiz sanat ise, o zaman her fotoğraf, fotoğraf değildir. Fotoğrafı, fotoğraf yapan, içeriği ile birlikte belli kuralları taşıması ve estetik değerlere sahip olmasıdır. Sanat fotoğrafından anlaşılan bu olmalıdır.

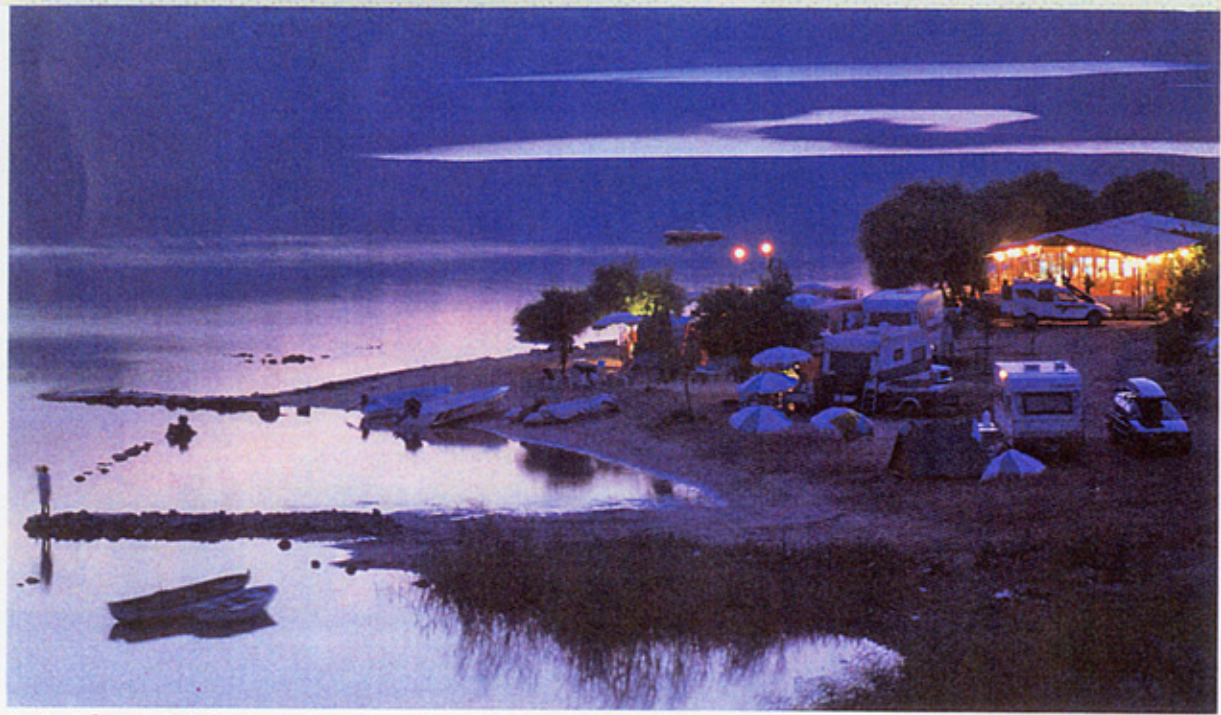
• **Renkli fotoğraf teknolojisinin Türkiye'ye girmesine öncülük ettiğiniz söyleniyor. Bize bu süreçten bahsedebilir misiniz?**

1960'lı yıllardan sonra renkli film kullanımı artmıştı. O zamanlar slayt filmleri yurt dışına banyoya gönderiyorduk. Bunlar bazen kayboluyordu. Bunun için araştırmalar yaptım. Önce, 1965 yılında slayt banyolarını evde kendim yapmaya başladım. Fakat işin baskı kısmında zorlanıyordum. Evde karanlık oda kurduktan sonra açık formüllerini bulup ilaçları hassas terazide tar-

tıp denemeler yapmaya başladım. 1966 yılında gittiğim Almanya'da katıldığım seminerlerde ve fotoğraf okullarında eksiklerimi tamamlayıp dönüşte bilgice daha donanımlı bir şekilde denemelerime hız verdim. Fakat cihaz yetersizliğinden dolayı bir süre başarısız oldum. Bu yıllarda Ankara'da öğretmen okulunda resim öğretmenliği yapıyordum ve Türkiye'yi fotoğraflamaya da devam ediyordum. Artık fotoğraflarım takvimlerde ve Turizm Bakanlığı afişlerinde, broşürlerinde görülmeye başlanmıştı. Bu süre zarfında hocalığın da 25. yılına gelmiştim ve mezun olduğum Gazi Eğitim Enstitüsü'nde öğretim görevlisi olarak fotoğraf derslerine giriyordum. O zamanlar bir karar verme arefesindeydim; ya emekli olup bir laboratuvar kuracaktım ya da hocalığa devam edecektim. 1977 yılında kararımı verip, emekli oldum. 1978'de Almanya'nın Köln şehrinde açılan Fotokina Fotoğraf Fuarı'na giderek gerekli cihazları tespit ettim. Dönüşte emekli param ve bir miktar da borçlanarak bu cihazları Türkiye'ye ithal edip 1980'de Fırat-color'u kurdum.

• **Gelişen teknolojiyle birlikte dijital makineyle fotoğraf çekmenin fotoğraf sanatının**

önünü kestiğini düşünenler var. Sizin bu konudaki görüşleriniz nedir?

Fotoğraf, teknik olduğu kadar teknolojik bir olaydır. Son 20 yılda gerek fotoğraf makinelerinde gerek çekim sonrası laboratuvar baskı ve banyo cihazlarında çok süratli bir gelişim göstermiş ve göstermeye de devam etmektedir. Dijital kameralar, filmi ortadan kaldırarak büyük bir kolaylık sağlamıştır. Aslında çekilen yine fotoğaftır; işin sanat tarafı, vizörden (bakaç) bakana aittir.

• Fotoğrafçılığın geleceğinin teknolojiyle yakından ilgili olduğunu söylediniz. Peki, ülkemizde fotoğrafçılığın geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ülkemizde maalesef fotoğraf meslek okullarının olmayışı ara eleman (laborant) sıkıntısı doğurmuştur. İş, çırak-kalfa usulü devam etmektedir. Üniversitelerde fotoğraf bölümleri açılmışsa da bunlar biraz lükstür. Doğrusu, meslek okullarının açılması ve bu eğitimi takiben 2 yıllık Meslek Yüksek Okullarına

devam edilmesidir.

• Usta bir fotoğrafçı olarak genç sanatçılara ne söylemek istersiniz?

Fotoğrafla ilgilenen gençlere tavsiyem, önce iyi bir gözlemci olmaları, alt yapı olarak sanat eğitimi almalarıdır. İyi ve doğru fotoğraflar çekmeyi öğrenmeleri, daha sonraları görsel anlamda söyleyecekleri varsa bunları gönül penceresinden bakarak ortaya koymalarıdır. Bu iş, sabır, emek, özveri ve devamlılık gerektirir. •

